Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда
И сила и воля“
Шевченко.

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 8. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 9-го Марта 1895. ГОДЪ III.

ЧОМУ РУСИНЫ НЕ МОЖУТЬ ЗЪОРГАНѢЗОВАТИ СЯ ВЪ АМЕРИЦѢ ЯКЪ ТО РОБЛЯТЬ ДРУГИ НАРОДЫ?

Днесь и мала дитина на запытане: чому мертвый не може рухати ся? — легко одповѣсть: бо не жіе. Нерубхомо лежить трупъ, бо не ма въ тѣлѣ principium vitac бо не ме души оживляючой матерію, або тѣло. Наколи чоловѣкъ рухае ся, то се певна и не хибна ознака, що онъ жіе. Рухъ есть ознакою житя а жите есть рухъ. Двоякій есть рухъ: физичный и душевный протое и двояке есть жите: физичне и душевне. Наколи чоловѣкъ ходить, рухаєть ся, се физичный рухъ и жите, наколи мыслить, спекулюе, порѣвнюе одинъ предметъ, одну идею зъ другою, заключее выдае осудъ, тодѣ се рухъ душевный и душевне жите.

Причина, задля котрой кождый чоловѣкъ якъ найбôльше дае ознаки свого житя и якъ найбôльше рухае ся есть та, щобъ заховати свою екзистенцію, щобъ мавъ усе тое щому до житя потребне. Кождому жите есть миле и тая любовь заховати себе при житю есть у насъ вже врожденою природно. Протое кождый старае ся по змозѣ силъ затримати заховати у собѣ якъ найдовше початокъ житя, то есть щобъ душа якъ найдовше була въ тѣлѣ. Отже тая природна любавь, заховати у себа якъ найдовше початокъ житя, есть першою и найсильнѣйшою побуткою, котра змушуе насъ до шуканя средства, за помочію котрыхъ утримуемо якъ найдовше свою екзистенцію, наше истнованіе.

Щобъ утримати душу въ тѣлѣ треба поживы, убраня и хаты. Протое хлѣборобъ тяженько, въ потѣ чола свого обрабляе святу землю и сѣе плодотворне зерно, що бы себе и своихъ утримати при житю. Робôтникъ працюе тяжко чи то въ майнахъ чи то по фабрикахъ середъ пороху и смраду, щобъ заробити гроши, за котри опôсля купить собѣ все тое, що му до житя потребне.

Але чоловѣкъ жиючи на семъ свѣтѣ неможь выстарчити самъ собѣ во всѣхъ своихъ потребахъ и мусить шукати помочи у другихъ И се змушуе го до организаціи до лученя ся зъ другими въ певной цѣли на певной пôдставѣ. Ото возьмѣть часъ слабости, де чоловѣкъ потребуе помочи другихъ, протое на пôдставѣ вспôльной помочи органѣзують ся браства особно же тутъ въ Америцѣ.

Але по заякъ Америка есть заселена розмаитыми народностями, то кождый поодинокій чоловѣкъ потребуючій помочи другого то цѣлькомъ природно що йде шукати ей тамъ де розмовить ся въ своимъ рôднôмъ языцѣ то есть удаєть ся до своихъ землякôвъ, до своихъ краянъ. Зъ того повстають національнй народнй браства вспôльной помочи, въ котрыхъ даєсь не тôлько спомôчь материяльну, грошеву для физичного житя члена, але даєть ся также спосôбнôсть такому жити и народнымъ житемъ. Такій нѣмець, французъ, чехъ, полякъ, словакъ належачій до народной органѣзаціи, тѣшить ся, одушевляєть ся, що его рôдна мова, его пѣсня и тутъ на другой пôвкули земской лунае. Онъ прôтое стаєсъ свѣдомымъ жизныхъ силъ свого народа, и тѣшать ся тымъ що онъ сынъ того народа!

Его серце, его думка, его мысли суть скерованй не тôлько дбати о средства для утриманя себе и своихъ при житю, але онъ дбае и то, щобъ національный духъ крѣпшавъ, розвивавъ ся що бы его мова, его національнй звычаѣ и обычаѣ тутъ не зетерлись, не пропали. Онъ гордить ся тымъ наколи видитъ газеты выдаванй въ его рôднôй мовѣ; наколи видитъ кôлько то браствъ позавязовало ся мѣжъ его землявами. Такій чоловѣкъ свѣдомый свого походженя, свѣдомый якого народа онъ есть сыномъ, дорожить своею рôдною мовою, шануе, поважае чудже, але свое любить надъ все и тую любовь до народного житя, до народной органѣзаціи вщѣпляе зъзалюбки у серце и душу своихъ дѣточокъ!

Тіи що походять зъ того народу, котрый у Европѣ есть вôльный, сильный политично независимый, гордять ся своею отчиною и старають ся и тутъ преуказати свои народнй здôбности и творчу силу національного духа тримаючись въ купѣ, разомъ якъ одинъ мужъ, и блескъ славы рôдной отчины и тутъ ôдбиваєть ся за ихъ вспôльнымъ стараниемъ. Тіи же; котрі въ старомъ краю суть пôдъ властію сильнѣйшого хитрѣйшого, а тутъ вôтдыхавши вôлными грудми на американьской земли — зъ великимъ запаломъ взялись до органѣзованя своихъ силъ и зъ подивляючою умѣлостію користованя зъ свободы для національной ідеи.

Словакъ, зупинив ся въ Америцѣ а памятаючи и на сей страшный мадярскій гнетъ своихъ рôдныхъ братôвъ въ старôмъ краю, тутъ розвинувъ народнїй прапоръ пôдъ котрій кождый словакъ горнеть ся, щобъ показати свѣту що словацкій духъ не вмеръ, що словакъ хотъ придушеный но не убитый, наколи мае волю. Изъ вôдси повстали численй и сильнй словацкй народнй органѣзаціи и множество словацкихъ газетъ, словацки банки и фармы. Звôдки черпае словакъ, або полякъ, або чехъ тую силу и любовъ ко всему тому що есть его рôдне, питоме? — Зъ вôдси, що мае свѣдомôсть своей національности, своей народной чести, дорôжить своею мовою, своею исторію, знае кто му торогъ а кто му братъ знае прикре и рабске положеніе своихъ братôвъ въ старôмъ краю, пôзнавъ вартôсть свободы, знае що тôльки во власныхъ силахъ народъ може здобути собѣ кращу будучнôсть, не вѣритъ фальшивымъ пророкаамъ, непхаєтъ ся до чужого тôлько дбай о свое и освоихъ власныхъ разомъ зполученыхъ силахъ.

А Русинъ? Гôрка его доля всегда де лишень поступить ся! Вѣчный рабъ, вѣчне пометайло, вѣчне посмѣховиско, вѣчне потурайло та по всѣхъ усюдахъ, вѣчный слуга, вѣчный попыхачь!

Кто не хоче той зъ него и посмѣеть ся, покепкуе. Въ старôмъ краю, леда обôрванець ôдъ шибеницѣ глузуесь надъ нымъ; кождый го дре, кождый зъ него живцемъ скôру тягне и не мае до кого удати ся, до кого упôмнутись о свою охорону о свою защиту. Въ Росіи жадного права не мае, Въ Австріи лиш на паперѣ, въ Угорщинѣ навѣтъ и паперов немае

Вѣкова неволя вытиснула въ серце и душу Русина глубоко свои ознаки. Тая податливôсть, тая готовôсть дастись звести ся въ корысть другого чужого, тая терпеливôсть, тая пассивнôсть все терпѣти все зносити безъ нарѣканя; тая недовѣрчивôсть наколи хочеть ся его на добру дорогу напровадити, невѣроване въ свои власнй сили, затерте понятіе о народной чести, глупа слѣпа вѣра же то такъ мае бути и що Русинъ сотвореный рабомъ — ото головна причина чому мы не можемъ такъ зъорганѣзовати ся, совокупити свои сисилы въ одно и жити а не марнѣти, розвивати ся а не сохнути користати тутъ зъ свободы для себе а не бути дôйною коровою для другихъ. Ото чому мы по задѣ ото чому не можемо ничь для себе доброго зробити бо у насъ нема точки оперти ся бо рабъ не мае понятія о свободѣ, онъ власного имени не мае тôлько нумеръ выпаленый на чолѣ и цѣну за котру купленый.

Протое не диво що мы тутъ якъ и въ старôмъ краю, не можемо зъорганѣзоватись и вспôльными силами старати ся о свое добро, бо мы стратили вѣру во власнй силы и хоть неразъ щось зачнемъ то и покидаемо бо бракъ волѣ зачате допровадити до кôнця. Трупъ лежить не рухомо, бо въ немъ нема початку житя то есть души. И мы не рухомй, бо бракъ у насъ тыхъ идеалôвъ, котрй одушевляють другихъ. Тіи суть: свѣдомости своей націонльной ôдрубности ôдъ другихъ, горяча любовь ко свому народу, своей рôдной мовѣ, ко своей славной минувшости; свѣдомôсть своей нарôдной чести То суть жерела, зъ котрыхъ другй народы черпають силу до дѣла, до працѣ окало власного добра.

А мы малодухи и рабы встыдаемо ся свого а до чужого пхаемъ ся и на чужу спускаемъ ся ласку.

Протое, такъ оно унасъ водить ся и свобода рабамъ не поможе, єсли рабъ зъ ней не користае для себе.

ДО ЧИТАТЕЛѢВЪ

Маемо честь пригадати нашимъ читателямъ, котрй ще суть намъ довжни за минувшій и за сей рôкъ за „Свободу“ щобъ въ тôмъ великôмъ постѣ зробити обрахунокъ совѣсти и прислали що намъ належить ся єсли хотять ѣсти пасху со веселіемъ а не зъ гризотою совѣсти. Особливо звертаемъ ся до тыхъ, що дали свои оголошеня въ „Свободѣ“.

МНОГОЧИСЛЕННАЯ АМЕРИКАНЬСКА РОДИНА.

Панѣ Danville, жена Юрка Данвѣля, фармера зъ Yankton, Minnesota, породила 24 Февруара трое дѣтей наразъ. Тая пара посѣдае 27. дѣтей яко плôдъ супружеской любви. Мати ще не мае 30 лѣтъ и е родомъ зъ Норвегіи а мужь зъ штату Індіяна. Всѣ дѣти родились по трое наразъ и всѣ жіють Дѣвчать трое а решта всѣ хлопцѣ. Се справдѣ благословеніе боже!

ОДПОВѢДЬ.

П. въ Х. Пытаете ся насъ котре вѣра на свѣтѣ мае найбôльше поклонниковъ? на се ôдповѣдаемо, що религія Буддги мае 500 міліонôвъ исповѣдниковъ; опôсля приходить христіяньска вѣра, котра мае 327 міліонôвъ исповѣдникôвъ, въ кôнци вѣра Магомета або Исламъ мае 155 міліонôвъ вѣрныхъ.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю..........2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

До Моихъ Землякôвъ въ Америцѣ.

Спомнѣть братя якъ у краю
Живесь лихо Русинамъ!
А причина? бо Русь служить
Все чужимъ богамъ!
Усе мы раби нѣмiи
Оглухлй, спячй, слѣпiи
Гнемо спину, нагинаемъ
Пôдъ святымъ кнутомъ.
Й за се Бога прославляемъ,
Предъ катами бемъ чоломъ.
У насъ нема
Люцкой чести,
Бо мы вѣримъ
Кождой лести.
Мы якъ песъ
Покôрный
Бо всякому Русинъ
Вѣрный:
И жидамъ
И ляхамъ
И татарамъ
Нѣмчикамъ
И циганамъ
И Ромунамъ
И мадярамъ
И всѣмъ гунамъ
Та ще святимъ
Розбишакамъ:
Езуитамъ
Злодѣякамъ;
Змертвыхвстанцямъ,
Обѣрванцямъ!...
Но тутъ въ Америцѣ
На вôльной землицѣ
Чому й тутъ рабами? —
Бо ôдъ рабства не ôдвыкли
Ко чужому все привыкли
Тому лихо зъ нами!
Прокиньмось на волѣ
Та лучшой шукаймо долѣ!
Лишень въ згодѣ
А въ любвѣ,
Рай мы зробимъ
Тутъ собѣ.

ВѢСТИ ЗЪ НАШОИ ОТЧИНЫ.

Емиґрація до Америки а имено до Бразилиѣ, середъ нашого народу не устае; она обявляе ся теперь особливо въ львôвскôмъ, жолкôвскôмъ и перемышляньскôмъ повѣтѣ. Причиною ей нужда, а що на сѣ власти и жандармы не радять, то и не гôднй они спинити емиґрацiѣ. Люди продають остатки своихъ ґрунтôвъ за пôвдармо такимъ, що на те лишь чекали, и пускають ся за море черезъ Италiю, де, якъ кажуть имъ аґенты, нетреба такъ якъ въ Нѣмеччинѣ выказувати ся грôшми на дорогу. Староства розсылають дудуxо веньства вôдозвы, щобъ они зъ проповѣдниць старало ся навернути народъ вôдъ емиграціѣ, але се нѣчого не помагое. Люде кажуть: „ага, боять ся, що имъ буде гôрше якъ насъ не стане." тай выберають ся въ дорогу. Розумно поступили собѣ люде звертôвской коло Жовтанецъ: они розсылають напередъ розвѣдати ся на мѣсци, чи правда, що говорять аґенты, а тымъ-часомъ стримують ся. Найбôльшiй рухъ емиґрацiйный показує ся въ громадахъ: Запытовѣ, Ярычевѣ-старôмъ и новôмъ, въ Пôдлѣскахъ великихъ, Хреневѣ, Дѣдиловѣ, Бавунинѣ, Бѣльцѣ-королѣвской и шляхотской. Дурисвѣты тумалять народъ такими небылицями, що въ Бразилiи жiе цѣсаревичъ Рудольфъ (котрый умеръ передъ 6 роками и тѣло его сночивае въ Вѣдни въ костелѣ Капуцинôвъ!) и тамъ закладае свое царство, до котрого ему треба самыхъ Русинôвъ; темнй люде слухають, а жиды за трету часть цѣны закупують селяньскiй ґрунты и господарске знаряде.

Въ Бѣльцѣ мае вербувати до Америки якiйсь ксьондзъ латиньскiй (може якiй пройдисвѣтъ, що мае въ тôмъ интересъ), що зъ вôдтамъ повернувъ.

Въ Горлицяхъ вôдбуло ся дня 29 Сѣчня селяньске вѣче. Оно удало ся дуже добре. Зôбралось до 1.000 людей а межи ними богато рускихъ и польскихъ священникôвъ. Зборомъ провадивъ посолъ дръ Леваковскiй правдивiй и Русинамъ прихильный демократъ польскiй.

ВЪ БУКОВСКУ, мѣсточку сяноцкого повѣта, живъ лихварь Носель Лянгзамъ котрый трудивъ ся лихвою и бравъ по 5 зр. вôдъ сотки (або по крейцару на тыждень вôдъ ринського). Дуже богато убогихъ и нерозважныхъ людей позычали вôдъ него грошѣ и тымъ розумѣе ся, себе руйновали. Наконець дôставъ ся жидокъ передъ судъ окружный въ Сяноцѣ, катрый покликавъ до розправы кôлькадесять свѣткôвъ. Лихвяра засуджено на 8 мѣсяцôвъ строгого арешту, на кару 1000. злр. вôдтакъ унсважнено богато контрактôвъ и документôвъ, на его корысть присудженыхъ, а окрôмъ того засуджено его на звороть деякихъ сумъ, котрй вôнъ побравъ бувъ яко лихву.

ВЪ СЯНОЦѢ арештовано Ицка Берштайна, котрый торгувавъ дѣвчатами; наймавъ и нѣбы то до службы а вôддававъ ихъ до дому розпусты за границю. Вôнъ вывозивъ власне 19-лѣтную сельску дѣвчину Софiю Баровну зъ Лютчѣ, нѣбы то до себе на службу до Угорщины. Приведеный на полiцiю не мôгъ вылеґiтимувати ся, то и вôддано его до суду а дѣвчину вôдослано домôвъ.

РЕВІЗІЯ ВЪ БОЖНИЦИ.

Въ Садагорѣ на Буковинѣ стражъ скарбова зробила ревiзiю въ божници, межи зôбраными тамъ жидами, за росiйскимъ тютюномъ и арештовала кôлькохъ жидôвъ.

ЩО ГОРѢВКА МОЖЕ.

Де є въ свѣтѣ така сила, щобъ того, що я, зробила? Що не вѣрите? Ходѣть перероблю вамъ весь свѣтъ! Роблю зъ дукôвъ жебракôвъ изъ здоровыхъ харлакôвъ, зъ господарôвъ бурлакôвъ, а зъ розумныхъ дуракôвъ, зъ ощадныхъ гулякъ, зъ святыхъ гайдамакъ, зъ дѣвчатъ зведениць, зъ ґаздынь служниць, и смерть зъ житя — все роблю я. А якъ? Ось такъ: Горѣлки зъ барылки возьми, вцѣди! покоштуй, засмакуй! И нужь якъ вужь цѣди и кричи: „Смачне, дай ще!" Шинкарь ажь раюе, дае; гой честуе пе прокляте тое трôйло, нищить грошѣ душу и тѣло. — О. П.)

ДОБРИИ ПРИМѢРЫ.

Село Кобыловолоки въ теребовельскôмъ повѣтѣ, отверезивши ся передъ 22 роками, завело вôдтакъ у себе ссыпъ збôжа и касу позычкову, котрой обортôвый капиталъ доходить теперь вже до 8.000 зр.

Давъ бы Богъ, слибъ наши американьскй Русины взяли собѣ до серця тiи добрй примѣры и пôйшли въ слѣдъ своихъ братôвъ у старôмъ краю. Тодѣ у насъ за одинъ рôкъ бувъ бы збудованый „Народный Дôмъ въ Америцѣ". Но се бѣда: що заспалôсть, недбалôсть, байдужнôсть, глупа ощадность не допускають чимъ преказати ся.

АМЕРИКАНЬСКІИ НОВОСТИ.

WASHINGTON 4 Марта. Пятдесять третiй зъ ряду конгресъ закôнчивъ свою малоплôдну дѣяльнôсть.

NEW-YORK. дня 3 Марта Найбогатша панночка Анна Гульдъ, дочка значного мiлiонера вышила за мужъ за француского ґрафа de Castellane. Добре замѣняли ся: ґрафъ теперь мае мiльоны, а мiльонерка титулъ ґрафинѣ. Слюбна сукня молодой и другй окраски стояли два мiлiоны долярôвъ.

Въ тôмъ самôмъ мѣсяцѣ въ одинъ день завалилось 4 будуючихъ ся домôвъ и 15 робôтникôвъ знайшло смерть въ розвалинахъ а много покалѣчило ся.

Brooklyn. Страйкъ кондукторôвъ ôдъ електричныхъ трамваѣвъ зачавъ ся опять.

Вписуйте ся до „Союза" и присылайте гроши за „Свободу"!

Въ New-York-у на Mott str. породила одна италiянка трое дѣтей наразъ. Хлопчикъ умеръ не одовга а дѣвчинки жиють. Але отець дѣтей Антонiй не дуже втѣшный тымъ даромъ нѣба. Онъ уже рôкъ безъ роботы а жена на пôддашу зъ старшими двома дѣточками уже два днѣ нѣчого не ѣла якъ тройнята родила.

На желѣзной дорозѣ West Pacific R. R. стало ся велике нещасте. На одной скрутѣ выскочивъ потягъ изъ шинъ и два вагоны зъ машиною упали въ пропасть а другй два якось одôрвали ся и надъ самию пропастію зъупинились. Зъ пасажирôвъ 104 утратило жите а решта страшно покалѣчило ся.

Не словачте ся, но говорѣть по руски и своихъ дѣтей учить рôдной рускои мовы!

На островѣ Куба выбухла теперь революцiя, але испаньске правительство взялось енергично до притлумленя революцiйного руху.

McKEESPORT, Pa. Зъ одтамъ намъ пишуть, що братя Русины, котрыхъ есть тамъ много а много и на околицю, дуже словачать ся и полячать ся. Руской газеты имъ не показуй и на очи. По сальонахъ липше прозывають ся то, криво то право, то лѣво славными на ганьбу и смѣхъ другихъ народностей. Братя Русины! такъ не робѣть, будьте людьми, майте розумъ!, майте встыдъ, майте честь! О.

JERSEY CITI. Добродѣй Георгiй Петригала церковный братъ и членъ брацтсва руского, пôславъ до старого краю до г. Михайла Димета въ Львовѣ по хорошу чашу для джерзиситской церкви за 75. злр.

ПЕТТСБУРГЪ. Тутъ застрайковало 10 тысячъ мейнерôвъ домагаючись пôдвысшеня платнѣ.

Новый мôстъ.

Новый мôстъ черезъ рѣку Hudson що буде лучити Jersey City въ New-York-омъ зачнуть не одовга будовати. Сей новый мôстъ буде стояти 23 мiльоны долярôвъ а роботы коло него буде на чотыри роки.

ПОШУКУЕСЬ,

Ктобъ знавъ де пробувае тутъ въ Америцѣ Анна Баюсъ, най ласкаво изволить увѣдомити о тôмъ пôдъ адресъ

Peter Lepak
811. Canal str. Elmira N. Y.

NEW-YORK. мiлiонеры розводять ся.

Панѣ W. K. Vanderbilt. судовою дорогою получила цѣльковитый розводъ ôдъ свого мужа мiльонера. Се найбôльшiй розводъ полученый зъ великимъ коштомъ. Панѣ W. K. Vanderbilt мае достати правно 70 мiлiонôвъ долярôвъ вôдъ розведеного мужа на ей скромне удержане.

ПОЛИТИКА.

АВСТРІЯ.

розголосный процесъ.

Въ Терноподи почавъ ся розголосеный процесъ у тамошнôмъ судѣ проти 26 гимназiяльныхъ ученикôвъ и кôлькохъ професорôвъ лядôвъ о здраду державы, бо належали до тайного революцiйного товариства, котре мало за цѣль ôдбудувати стародавну спорохнавлену Польщу.

ХТѢВЪ ЗАБИТИ ЦѢСАРА.

Вѣдень 3 Марта. Коли австрiйскiй цѣсарь бувъ выѣхавъ до мѣста „Cape Martin" въ полудневой Францiи що бы вôдвидѣти тамъ перебуваючу цѣсареву, а одинъ австрiйскiй анархистъ удавъ ся и собѣ туда щобъ забити цѣсара. Але австрiйска чуйна полiцiя дала знати о тôмъ француской полиціи, котра сей часъ злапала анархисту якъ злѣзавъ зъ вагону и закованого ôдослала назадъ до Вѣдня.

ИТАЛІЯ.

Въ Сициліи така зима що ще нѣкто зъ старыхъ людей не запамятавъ. За холодомъ наступае голодъ а тунові податки и зъ того обава що не одовга въ той нещасной краинѣ прiйде до страшной революцiи.

РИМЪ. Папа Левъ XIII. обходивъ 3 Марта с. р. 17лѣтнй роковини своей коронаціи на папскій престолъ.

НѢМЕЧЧИНА

Берлинъ. Торжественне отвореніе нового бальтицкого каналу, ȏдбудеть ся 18 Юнія сего року. Всѣ державы цѣлого свѣта вишлють свои военнй кораблѣ для возвеличеня сего торжества.

Въ Берлинѣ 68 осȏбъ наразъ стане передъ судъ за образу гонору нѣмецкого цѣсара, Ся образа основуеsъ ся на тȏмъ, що цѣсаръ уложивъ пѣсню въ честь нѣмецкого морского бога Егіра але се не удало ся и протое нѣмцѣ смѣють ся зъ композитора.

РОСІЯ.

На мѣсце покойного Гіерса россійского міністра заграничныхъ справъ есть назначеный князь Лобановъ Ростовскій. Въ политичныхъ кругахъ суть всѣ задоволенй зъ князя Лобанова, позаякъ ȏнъ есть горячій поклонникъ, мирный політики и не навить горячковатыхъ панславитовъ.

Въ Петербургу, въ Москвѣ, Кіевѣ зворохобились студенты такъ що зъ вȏйскомъ билися. Причина була та, що студенты хотѣли послати до царя прозьбу, въ котрой домагалибъ ся лагȏднѣйшого правленя для Росіи. Але царь дознавшись о тȏмъ сказавъ: що остро покарае тыхъ, що будуть пȏдписанй на той пепозиціи.

ВЪ ОДЕСѢ арештовала поліція много осȏбъ, котрй належали до революційного тайного товариства.

Старшій братъ царя лежить смертельно хорый. Великій князь Алексей померъ въ San Remo въ Италіи, де бувъ на кураціи.

Російска военна фльота у Владівостоку дȏстала наказъ плысти до Хинъ.

Коло Одесы одинъ украинскій парень забивъ 5 жидȏвъ за три копѣйки, котрй му належались за роботу у жидȏвъ а жиды не хотѣли дати.

Хиньско-Японьска вȏйна.

Помимо страшной зими и морозȏвъ, японьска армія вельми стрȏйно и по козацки тримае ся. Дня 3 марта напали хиньчики въ силѣ 16 тысячъ на спячихъ япончикȏвъ. Но тіи обудившись — прогнали ворога, котрый лишивъ за собою 3 тысячъ убитыхъ, а раненыхъ безъ ліку.

Англія и Росія скреготять на ся зубами пȏдчасъ хиньско японьской вȏйны, Росія хоче дȏстати свою часть въ тестаментѣ ще конаючого хиньского царства, Англія хоче закинути свȏй протекторать де будь на Востоцѣ.

СИЛА ВОЛѢ.

Образокъ зъ руско-американьского житя.

Написавъ Гр. Гр.

(дальше)

Старавъ ся нашъ Мыкита то сямъ, то тамъ, де лише гадавъ що може грошенятъ роздобути на дорогу до Америки, до котрой треба було довго та довго ѣхати на великȏмъ корытѣ якъ му люде повѣдали. Попродавъ все що мавъ а троха допожичивъ то въ кȏнци весь его грȏшь на дорогу выносивъ 250. золотыхъ риньскихъ, якъ то у насъ кажуть. Уже пȏдъ вечеръ того дня приходить Микита до дому, зъ коттрого панъ вȏйтъ зъ господиномъ панамаромъ казали ся вонъ заберати.

Вступивши въ хатнй дверѣ, знайшовъ Микита вже усе зпаковане и злагоджене до вынесеня ся зъ громадской хаты.

„Но Югаско“! — Сказавъ смутно Микита Карпъ до своей жѣньки, — ктожь бы то бувъ сподѣвавъ ся: же такъ скоро прійде ся намъ забирати зъ той хаты, въ котрой мы провели найвесѣльшй дни нашихъ раннихъ лѣтъ и такй, щасливй були обое, що намъ здавало ся що насъ никто зъ пȏдъ той стрѣхи не выжене бо ся хатина здавалась майже на вѣки батьковщиною!....

Тутъ Микита склонивъ голову на груди, тяженько зȏтхнувъ!

— Не жури ся, не сумуй, не бери собѣ такъ до серця, — ȏдповѣла зъ жальомъ и слезами Югаска, потѣшаючи свого заклопоченого чоловѣка. — Я, – мовила дальше дрожачимъ голосомъ, знаю кȏлько то здоровя ȏдберае клопȏтъ та журба и протое видишь самъ якъ упадаю на силѣ. Але я днесь була на гробѣ родичȏвъ, плакала и молилась а въ кȏнци вставши, учуламъ ся якось сильнѣйшою, ȏдважнѣйшою заврѣти въ очи хоть бы якой бѣдѣ, хоть бы якимъ злиднямъ. Зъ початку, правда, то великій жаль обгортавъ мою душу и давивъ серце, наколи собѣ спогадала же родичѣ померли а насъ обое сиротами кинули безъ кутика, безъ хаты и що намъ убогимъ нема де дѣтись на семъ божȏмъ та широкȏмъ свѣтѣ. Но теперь я готова йти и на край свѣта но усе зъ тобою! Не журися, Богъ нашъ батько а мы хоть бѣднй, то все таки его дѣти и буди воля его свята! Микита наче не той, зȏрвавъ ся зъ свого мѣсця, а пригортаючи жену до своихъ зболѣлыхъ грудей каже: о ангеле, о потѣхо моя!

Власне одна страшна думка морочила мȏй розумъ, давила серце, и роздирала душу, що ты пераболѣешь, що ты не перенесешь, що ты не пережиешь той хвилѣ тяжкого розстаня зъ тою стрѣхою, зъ тымъ порогомъ зъ рȏднымъ селомъ и я не разъ, не два ходивъ та бивъ ся зъ думками: же ты мене де въ дорозѣ кинешь сиротою и я вмѣсто полекшу, найду горе и розпуку одинъ опущеный якъ сирота въ полю на далекой сторонѣ и мѣжь чужима людми. А теперь я веселый бо ты менѣ додала силы и вȏдваги хоть слаба женьщина! Одъ днесь дѣй ся воля божа — мы не загинемо... Ото маемо уже 250, паперкȏвъ на дорогу до Америки, якй маемо лахи въ такихъ и поидемо якъ и другй бѣднй люде, тȏлько не забудь и возьми въ шматину свяченого зѣля и трохй рȏдной землѣ зъ гробу нешихъ родичȏвъ.

Микита и Югаска не ȏдкладали на довго свою подорожь до Америки. Попращавшись зъ близкими, сосѣдами, кревными та знакомыми, выбрались зъ села а то було якъ разъ коло средопȏстя.

Микита на памятку зъ старого краю взявъ бувъ люльку свого умершого тестя старого гробара, котрый, пȏсля оповѣданія небȏщика, приписувавъ чудотворну силу ȏдъ нещастя, мерцѣвъ и холеры.

Нашъ Микита бувъ бы не давъ сей люльки нѣкому до рукъ хотяй бы найлучшому своему кумови! Наколи уже ѣхавъ черезъ море и коли погана буря метала кораблемъ, то Микита разъ вразъ хрестивъ ся мовлячи „святъ, святъ, святъ,“! але опосля знову люльку въ зубы, бо вѣривъ въ чародѣйну силу, яку она мала пȏсля псвѣданя старого гробара. Старій гробаръ неразъ оповѣдавъ, же якъ закуривъ тую люльку, то жадный опиръ, анѣ вѣдьма, анѣ мертвецъ немогли знести вȏдъ ей дыму и утѣкали бо она була куплена въ день святого Николая на ярмарку вȏдъ одного старогопасѣчника, що ю самъ зробивъ зъ деревины, тричи посвященной. Наколи въ третой клясѣ дусились якъ тіи оселедцѣ въ бочцѣ, бѣднй анѣ гранити горлаючи зо страху що уже топлять ся, бо страшно шифомъ черезъ три дни почало було кидати, то нашъ Микита невыпускаючи чудотворной люльки зъ зубȏвъ, усе повтарявъ въ духу: Боже, Боже! кобъ тȏлько жѣнка та люлька де тутъ не пропала бо для мене однаково: чи було гинувъ краю зъ голоду, чи тутъ напившись досыта воды.

Справдѣ, се не бувъ жартъ, бо не тȏлько Мыкита але и самъ кухаръ корабельный котрому Микита помагавъ скребити бараболѣ, бувъ не спокȏйный и не задоволесъ той то бурѣ, що такъ сильно набивала дораблемъ и его гарцками.

По тяжкой та утяжливой морской подорожи по 15-охъ дняхъ ставъ корабель у ню-йюрской пристани.

Микита и Югаска зъ другими емигрантами и не щулись якъ просто зъ шифу зупинились на пенсильвеньскȏмъ желѣзно-дорожнȏмъ двȏрци зъ емигранскими бѣлетами въ рукахъ.

Коли потягъ рушивъ перекрестивъ ся Микита мовлячи: слава тебѣ Господи, що уже по сухой земли ѣду а по тȏмъ пянȏмъ и сварливȏмъ мори, де гады ихъ-же нѣсть числа, якъ то бувало читае нашъ дякъ на памятъ въ церквѣ, а ȏнъ зъ роду моря не видѣвъ, хиба палинецкій ставъ, коло котрого якъ и въ лѣтѣ йшовъ, а ставъ бувъ высохъ, то все повторявъ псаломъ: въ немъ же гады ихже нѣсть числа.

Слибъ бувъ панъ реентъ видѣвъ то що я, то бувъ бы може и часословъ штурнувъ въ море зъ переляку. Але якъ ще мене Богъ допровадить до якого уже сталого мѣсця якъ до того вагону, то все напишу до дяка, ажъ самъ панъ вожный дȏзнаеть ся яка то бѣда на широкȏмъ мори. Правда и панъ возьный бривъ неразъ босый черезъ воду, але то була рѣчка а не море, Такъ собѣ думавъ нашъ Микита, наколи безпечный, вытягнувъ флящину, подавъ Югастѣ она напилась и ему подала — се була ще краева горѣвка.

Микита ґольнувши таки добре, запаливъ свою чудодѣйную люльку тай каже весь задоволеный до жѣнки: Чи правда якъ намъ ту добре и безпечно а сидишь собѣ такъ мягенко якъ въ болотѣ, розглядай ся де и якъ хочешь чи на право чи на лѣво. А диво оно то тамъ якій то панъ що такъ ноги высунувъ до горы на таке едвабне крисло, се мабуть самъ властитель той колеи, сказавъ на умъ Югасцѣ Микита. Одно и друге зацѣкавлене дивили ся то въ сю то въ ту сторону черезъ просторй вȏкна американьского вагону. На конецъ обзываесъ Югаска до мужа: а ось ты говоривъ що сей панъ, що задеръ ноги въ гору мабуть самъ властитель колеи, ату диви кȏлько то собѣ позадирало и храплять кобъ здоровй, то вже вѣдь така мода, унасъ бы такъ не дали въ колеи робити.

— Ехъ! чому нѣ, — обȏзвавъ ся Микита, та невидѣлась яжь поганый жидъ поклавъ бувъ и тлумаки и бебехи на того чоловѣка що ѣхавъ зъ нами и що скулившись въ кутъ нѣчого не говоривъ.

— Югаска — Га! жидамъ у насъ все вȏльно бо мають гроши, а кто мае гроши того всѣ люблять.

Такъ розмовлячи навѣтъ и не щулись нашй еміграниты, якъ приѣхали на плейзъ на котрȏмъ видимо Микиту сидячого по роботѣ зъ своею чудодѣйною люлькою въ зубахъ, котра му усе, кȏлько разъ ю закурить пригадовала о тȏмъ всѣмъ, що мы тутъ подали.

ХВАЛЬНА РЕДАКЦІЯ!

Коли прійде зъ нашой почты рȏдна „Свобода“ до хаты, то всѣ тѣшимъ ся и смутимъ ся — погадавши: чи се не остатне число?!

Мы знаемо якъ то тяжко приходить розбити скалу одному и всѣ камѣньчики позбирати до ряду на купочку. Мы спȏзнали Отче вашу працю надъ розбитемъ скалы невѣжества и байдужности руского народа въ Америцѣ! Вы першій просвѣтили американьску Русь; Вы першій вказали злодѣєвъ и кровопійцѣвъ бѣдного народа:

Вы першій показали дорогу по котрой намъ треба йти, щобъ полѣпшити нашу щербату долю и бути людьми! Якъ чуемо же „Свобода“ перестане выходити задля браку гроша оплотити складача. Соромъ и ганьба була-бъ се для насъ: дати упасти „Свободѣ“ тодѣ кождый на насъ може смѣло плюнути; бо щожь мы бȏльше вартъ? Сли мы одной руской газеты, выдаваной въ нашой рȏдной мовѣ, не годнй пȏдтримати, то мы не народъ, мы заволоки безъ имени. Я пȏславъ до Редакціи 20 долярȏвъ на вспомогу — а теперь кто за мною? Нуже братя, нужь дѣлайте и рȏдной Свободѣ не даймо загинути!

Пенсельваньскій
рибȏтникъ
Галичанинъ

Дописователю зъ Meyfield.

Мы въ церковнй справы не мѣшаемъ ся и тому ничого не порадимъ же священникъ взявъ 14 долярȏвъ за службу божу, котру правивъ безъ кадила. Тому виненъ панамаръ и отое можете го скаржити до рады церковной.. Иншои порады дати вамъ не можемо.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнии а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехороших оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницы на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патриціи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковіи, мосяжнïи, и циновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренних цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фріляндъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволена о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забераютъ ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовенство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не маютъ изображенія о церковнихъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потверджеціе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ „Свободу“

Цѣнники можно получити въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ Михаилъ Дыметъ.

УВАГА.

Хотячій приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребні товари и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашѣ газдынѣ най идуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ
— въ —
Вилксбарѣ и околицѣ.

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власні конѣ до звозу матеріялу.

Дае керидже на похороны на веселя, хрестины и т. і.

Мешкае на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

ДОКТОРЪ
H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братямъ Русинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разѣ слабости удавати ся до него.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лігайского діпа въ Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свой добре заосмотреный

ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары найлучшого сорта.

Таный и выгôдный нôчлегъ

Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.

Попробуйте.

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)

415 Shamokin Str,
въ ШАМОКІНѢ ПА.

Поручае мѣсецевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомляю моихъ краянôвъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ

108 Morris Street въ
JERSEY CITY N. J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ земляковъ

ЮСТІЯНЪ КРИНИЦКІЙ.

D OLDENBURG
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

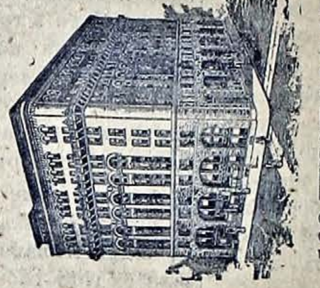
F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скаржився що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанємъ а не забувайте на

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фанъ) Хоругвъ, Одзнакъ, Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
— А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за бриндза й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братямъ!
— Танько надзвычайно!

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнорôдни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren &Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бізнесѣ
Заробляти
Мусить въ „Свободѣ“
Свôй анонсъ дати.
Чи ты швецъ
Чи кравецъ,
Чи крамаръ
Чи шинкаръ,
Чи погребалникъ
Чи ликаръ
Чи трумняръ
Чи аптекаръ —
Дай ся оголосити,
Въ „Свободѣ“ возвеличити,
Щобъ тя люде знали
До тебе заходжали
Твôй товаръ куповали
И бѣзнесъ твôй поправляль.
Тодѣ будешь мати грошѣ:
Будешь патріотъ хорошій.
Будешь „Свободу спомагати
Руску справу пôдперати
А ну Кирило
А ну Стефане,
А ну Данило
А ну Иване:
Всѣ ся оголосѣть
Най зна о васъ свѣтъ!.

Молись, трудись, учись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, тôлько грошъ щадѣть. Браття! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ